

“FEYNBERG IJODINI TARANNUM ETAMAN “

Shoniyeva Oyjamol G'ayrat qizi

*Òzbekiston milliy Universiteti Jurnalistika fakulteti Filologiya va tillarni o'qitish òzbek
tili yónalishi 2-bosqich talabasi*

Annotatsiya : “Ushbu maqolada O'zbekiston xalq shoiri Aleksandr Feynberg haqida
söz yuritiladi. Abdulla Oripov aytganlaridek “ noyob shoir va tarjimon “ning sherlari taxlil
qilinadi . “Sòz” sherining mazmun mohiyati ochib beriladi.

Kalit so'zlar : she'r, iste'dod, tarjima, söz, adabiyot, tuyǵu, ilm va ijod.

Annotation: This article is about the national poet of Uzbekistan Aleksandr Feynberg.
As noted by Abdulla Oripov the poems of the “ unique poet and translator ” will be
analyzed. The essence of the poem “Word” is revealed.

Key words: poem, talent, translation, literature, feeling, science and creativity.

KIRISH:

Adabiyot xalqning yuragi elning manaviyatini kòrsatadi. Bugungi murakkab zamonda,
odamlar qalbiga yòl topish, ularni ezgu maqsadlarga ilxomlantirishda adabiyotning
tasirchan kuchidan foydalanish kerak. Ajdodlar merosini òrganish, buyuk madaniyatimizga
munosib buyuk adabiyot yaratish uchun hamma sharoitlarni yaratamiz. (Òzbekiston
Respublikasi Prizidenti Sh.M.M)

Asosiy qism: Òzbekiston xalq shoiri Aleksandr Feynberg òzinining gözal she'rlari va
mahorat ila qilingan tarjimalari bilan adabiyotimizni boyitdi. Poytaxti azimda tuǵildi va ilk
she'rlari ham shu yerda dunyo yuzini kòrdi. Uning ilk kitobi “ Velosiped yòlakchasi ” nomi
ostida bosib chiqarildi. Yozuvchi hozirgi Òzbekiston Milliy Universiteti Jurnalistika
fakultetini tamomlagan. “Etyud ”(1967) “Soniya”(1969) “she'rlar” (1977) va bir qancha
kitoblari dunyo yuzini kòrdi. Yorqin va òziga xos iste'dod egasi asarlarining yuqori estetik
darajasi bilan boshqalardan farq qiladi. U tarjima bòyicha ham samarali ishladi. Masalan
Erkin Vohidovning “ Ruhlar isyoni ” asarini rus tiliga tarjima qildi. Omon Matjon va
Alisher Navoiy asarlarini ham.

Poezd kechikishi odatiy voqeа,
Samalyotni kutib ichikadi kòz.
Haqiqiy baxtsizlik katta fojia-
Mobodo kechiksa kutilayotgan söz.
Sòngan gulxan uzra bòlgandek pushmon,
Kimsasiz kulbaga boqqandek mahzun
Kechikkan söz ǵarib, yiǵlaydi yomon
Uni kecha kutgan odamlar uchun.
Kechikkan söz bois òrmonlar yetim,
Bepayon yerlarning peshonasi shòr

Qabrlar qoshida sòz ham besòz jim
Ruhlar bezovtayu qismat kòzi kòr.

She'r juda ajoyib, unda badiiy vositalardan juda òrinli qòllangan. Aslida ham bu hayotda kòp narsalarga kechikiladi. Misol qilib esa poyezd va Samalyot qilib berilgan. Ketish bu juda oğir eng yomoni kutganing òz vaqtida bòlmasa qalbing oğriydi , ishtyoqing sònadi. “Qolgan ishga qor yoğar” idorasi bu sherga juda mos keladi.

Kechikkan sòz garib, yiğlaydi yomon
Uni kecha kutgan odamlar uchun.

Etibor bering sòz garib, yiğlaydi yomon. Nega sòz garib? U nega yiğladi ? negaki kechikishlar afsuslarni, pushaymonlarni keltirib chiqaradi. Vaqtida aytilmagan sòzlar evaziga biz kimlardandir, nimalardandir quruq qolamiz. Yokida manzilga yetolmaymiz va balki yarim yòllarda qolamiz . Shoир aytmoqchiki har bir narsa òz vaqtida aytlishi , berilishi, kelishi , ketishi, unitilishi lozim. Vaqtida bòlmasa qadr qimmatini yòqotadi kòp narsalar. Òrmonlarning yetimligi bu ramziy mano òrmonda nihollar , daraxtlar òsadi yashillik va yaxshilik bor joy. Bugungi jamiyatimdagи katta muammolardan hisoblangan oilalar buzilishi, farzandlar yetim qolishi hammasi vaqtida qilinmagan harakat va aytilmagan sòzlardan.

Qabrlar qoshida sòz ham besòz jim
Ruhlar bezovtayu qismat kòzi kòr

Ushbu jumlada sòzning besòzligiga etibor beraylik. Nahot sòz besòz bòlsa. Illojsizlik deb nomlagim keldi. Abdulla Oripov shunday ta'rif bergan edi shoirga “ Aleksandr Feynberg ijodiga kelsak, barcha baland sòzlar haqiqatning yuzdan bir qismini ham aks ettirmaydi, chunki u aslida noyob shoir va tarjimon edi. Jahon darajasidagi yozuvchi rus tilida sòzlashadigan yozuvch ilardan hech biri bizning quyoshli diyorimizga samimiy qòshiq kuylashi mumkin emas “ Uning sherlari zòr ishtyoq bilan òqildi. U kinoseenarylar va multfilmlar yozdi va ekranlarda kòrildi. U bu xizmatlari uchun “ Özbekistonda hizmat kòrsatgan madaniyat xodimi “ “ Özbekiston xalq shoiri “ kabi unvonlarga loyiq kòrildi. Aslida u bundan kòplariga va yaxshilariga loyiq. Xulosa òrnida aytish joizki Aleksandr Feynberg tilidan yoki millatidan qa'ti nazar barcha sevib òqiydi va òz kitobxonlariga ega shoir. Unga bòlgan etibor yildan yilga ortmoqda. Uning “ Sòz” she'rini òqir ekanman ich ichimda pushaymonlarim òtdi, va xulosalar yasadim. Vaqtida aytiganlari qadrli “Inson umri izhorlardan iborat “ Ibrohim Ğafurov haqiqiy iste'dod egasiga shunday ta'rif beradi. “ Aleksandr Feynbergni juda yaxshi tanirdim. Özbekiston Respublikasi shoirlarining orasida kòzga kòringanlardan edi. Sheriyati Özbekiston va özbek xalqi taqdiri hayoti , orzu- umidlari bilan chambarchas boglik edi. Shoir Özbekistonni sevardi. “ U òz she'rlarida vatan uchun millat uchun qaygurdi , u bor kuchi bilan odamlarga xizmat qildi. Bugun ertaga va bir umr uning yodi bilan yashaymiz. Özbek xalqi Aleksandr Feynbergning sherlarini sevib òqiydi va hurmat qiladi. U har qanday holatda ham özbek xalqiga sadoqatli boldi. Özbek xalqining buyuk shoirlaridan desak mubolag'a bòlmaydi. Buning isboti sifatida esa “Adiblar hiyoboniga” òrnatilgan uning muazzam haykali. U özbek

tilini òz ona tilisidek kòrdi. Tilga bòlgan hurmat vatanga bòlgan muhabbatni yoritib berdi. Òtkir Hoshimov aytganlaridek “ Kòp til bilgan yaxshi, lekin har kim òz tilida tafakkur qiladi ” balki tilimizning boyligi ham sherlar va tarjimalar gòzalligini taminlaydi. Aleksandr Feynberg haqida sòng sòzim ustoz haqiqatda ilohiy yuqtirilgan iste'dod egasi edi. U barchamiz uchun birdek sevimli va qadrli.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1 Özbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005)
- 2 Ziyo.uz (sayti)